

Any 2009

Nestlé vol comercialitzar l'aigua de la Vall de Lord

30 de desembre. El Pujol del Racó és una imponent masia de la Pedra amb dues eixides sobreposades de 4 arcades cadascuna, pou i aerogenerador de la marca Jacobs importat de l'estat de Minnesota. Prop de la casa hi ha la font del Pujol i, seguint la pista que va a parar al Verd, sobre Gósol, la Borda del Pujol, mirador d'una formidable panoràmica que comprèn, a ponent, la serra del Port del Comte i, als peus, la Vall de Lord amb Sant Llorenç de Morunys i la carretera de la Coma.

A Torrentsenta, que és a l'altra banda, una filial de Cobega, empresa productora de marques com Coca-Cola, Fanta i Esprite, sembla que ha perdut l'interès en comercialitzar l'aigua gosolana. Aquí també hi ha dolls llaminers per a les multinacionals del ram. La finca del Pujol de la Pedra va ser venuda fa uns anys per l'últim propietari a raó d'uns quants cents de milions de les antigues pessetes a la societat anònima suïssa Nestlé, que preveu embotellar l'aigua de la font del Pujol a través d'alguna filial, com fa amb la famosa Source Perrier. A la Borda potser hi encabirien un establiment de turisme rural, aprofitant l'impressionant paisatge, però som en un període econòmic de vaques flagues i la racionalitat empresarial no preveu per ara alegries expansives. L'aigua de la cabalosa i solitària font del Pujol –em diuen– haurà d'esperar temps millors.

La Borda del Pujol. FOTO: BNG

Any 2010

Mor l'historiador Pere Anguera

4 de gener. Ha mort l'historiador reusenc Pere Anguera. El 30 de març del 2007 va presentar a Berga l'edició d'*Els acords reservats de la Junta de Berga 1837 – 1839* a cura de Manuel Santirso (Institut Municipal de Cultura; Berga, 2005). Són les actes guardades per la família Puig Campalans de Borredà des del 1840, quan els exèrcits isabelins van entrar a Berga.

Anguera era especialista en el segle XIX. El 1981 va ser detingut junt amb un grup d'independentistes i posteriorment alliberat sense càrrecs. L'objecte dels seu estudi fou bàsicament el carlisme i els orígens del catalanisme –que segons ell va prendre forma durant la revolució industrial i va ser liderat per les classes populars, tesi oposada a la de Jordi Solé Tura (*Catalanisme i revolució burgesa*. Edicions 62; Barcelona, 1967).

Pere Anguera amb M. Dolors Santandreu i Josep Noguera el dia de la presentació del llibre de Manuel Santirso a Berga (30.3.07) FOTO: BNG

De can Blanc de Vilacireres a TV3

10 de gener. M'expliquen que diumenge que ve per TV3 faran el primer capítol del nou serial *La Riera*, que espera tenir l'èxit de les precedents *El cor de la ciutat* i *Ventdelplà*. El cap de guionistes és l'autor i director teatral David Plana: *Criatures* (1998), *La dona*

incompleta (2001), *El paradís oblidat* (2002) *Això no és vida!* (2003), *Refugiats* (2003) i *Boris Godunov* (2008).

Per anar a can Blanc de Vilacireres per la banda de Gósol és passa pel Molí de Güell i la Collada. Un dels Plana de can Blanc va fer el camí invers i va baixar fins a Berga, establint-s'hi com a tractant de bestiar. Li deien el *Blanquet*, per la casa d'on venia. Un dels seus fills li va sortir d'esperit aventurer i se'n va a viure a Barcelona; entre altres oficis va fer de detectiu. És enterrat al seu poble d'estiueig, al cementiri amb vistes al Pedraforca de Sant Julià de Cerdanyola. És el pare de David Plana, cap de guionistes de *La Riera*.

Gabriel Ferrater

23 de gener. Havent sopat, lectura de *Seductors, il·lustrats i visionaris* de Josep M. Castellet. Vora l'estufa de la cuina estreno el llum de peu, que la Joana va comprar a Ikea, continuant amb les memòries de l'editor protagonitzades pels retrats de Manuel Sacristán, Carlos Barral, Gabriel Ferrater, Alfons Comín i Terenci Moix. La participació al Consell Mundial de la Pau a El Caire amb Carmen Alcalde, Terenci Moix i Josep Montserrat i Torrents –llavors capellà, ara filòsof que els estius trobo sovint a Gósol– coincideix amb l'emissió al programa *El documental* de TV3 de l'especial "Metrònom Ferrater". L'esperpèntic general Líster, el Terenci interessat en tenir testimonis de que escrivia sobre Egipte havent-hi estat abans i altres amenitats de Castellet es van sobreposant recíprocament amb la vintena d'entrevistes, entre elles la de Jill Jarrell, amb qui el poeta s'havia casat el 1964, i la lectura pel mateix Ferrater de "Cançó del gosar poder" (gravació de Pere Portabella, 1970). Apareix fugaçment a la pantalla una caricatura del reusenc dibuixada pel seu amic berguedà Josep M. de Martín, el programa s'acaba i ja és hora d'anar a dormir.

La xuleta berguedana del president José Montilla

9 de febrer. El president José Montilla va venir per la Patum i va signar al llibre d'honor de l'ajuntament. L'escena no tindria res d'especial si no fos perquè la dedicatòria no va ser d'elaboració espontània sinó ostensiblement copiada d'un paper, tot sota la benèvola mirada de l'alcalde Juli Gendrau i amb la circumstància agreujant d'haver-hi en aquell precís moment, davant del lloc on es produïa l'acció, una càmera de la televisió local filmant amb tota impunitat. Un minut cinquanta-set segons d'imatges que s'han difós per la xarxa i ja han estat vistes per 64.763 internautes. Avui se'n fa ressò Quin Monzó al seu article de *La Vanguardia*: «El presidente Pujol sacaba un papelito con cuatro detalles y a partir de ahí se enrollaba una hora. [...] el presidente Montilla lleva siempre una chuleta a punto, por si acaso. También está en YouTube el espléndido vídeo en el que se le ve, sentado en una mesa solemne del Ayuntamiento de Berga, con un papelito escondido bajo la mano izquierda. Un papelito del que, poco a poco y con buena letra, copia en el libro de honor la dedicatòria para, así, no hacer ninguna falta de ortografía, que quedaría fatal».

Carnestoltes. Els cardenals també ho fan

13 de febrer. Pujaven carrer amunt una corrua d'alegres cardenals darrere l'auto blanc. Sotanes negres, faixes vermelles, alguna monja... O potser no eren cardenals com ha dit F. sinó bisbes els participants de l'animada comitiva que qui subscriu com tants altres contemplàvem des d'un balcó. Feia fred, aquesta tarda i dos dels eclesiàstics s'han separat del grup buscant l'anonimat rere els cotxes de l'aparcament del final, baixant a la dreta, del carrer Comte Oliba. S'han arromangat l'hàbit i F. m'ha comentat que veus, els cardenals també ho fan.

Dues hores més tard he vist com dos dels cardenals fumaven riallers al Passeig de la Pau i amb boniques mossetes compartien cervesa enllaunada. Suposo que quan escric aquestes ratlles –passen set minuts de mitjanit– ses dignitats deuen encara desafiar el fred nocturn en qualche cantonada, abeurar-se al bar, ballar fins a esmelicar-se, o dormir plàcidament la mona –o no– al catre propi satisfets d'haver, joves com són, ascendit d'estatus. Qui sap si ja pensen en el proper conclave. Que ni deuen saber què és perquè ara la religió ja no s'ensenya a l'escola i sembla que s'ha de recloure, fora dels dies de Carnestoltes, a l'àmbit estrictament privat.

Els pisos baixen de preu

21 de febrer. Efectes de la bombolla immobiliària. Segons el portal especialitzat d'Internet Idealista, que ofereix edificacions de la major part d'empreses del totxo de l'estat, el pis d'obra nova que més ha disminuït de preu de tota la pell de brau és de Berga. Pertany a la promoció Serra d'Or del carrer Pere III, immoble de 73 habitatges. El preu inicial era de 397.772 euros; l'actual, 130.000. El percentatge de rebaixa és del 67,3 per cent.

Ara els bancs fan d'immobiliàries per donar sortida a adquisicions fruit de l'allau anònim d'hipoteques moroses. Però hi ha la sensació que el pis és un cas puntual, que malgrat el desorbitat estoc que del mercat els pisos no s'acaben de posar a un preu enraonat.

Una melodia preciosa

9 de març. He trobat a You Tube la *Pregària a la Mare de Déu del Claustre* gravada a la catedral de Solsona el febrer de l'any passat en versió de flauta (Conrad Rafart) i harmòni (Josep Ma. Tripana). És una melodia preciosa de mossèn Josep Armengou datada el 1944, que, cantada amb la lletra de mossèn Josep Serra i Janer, ha de produir un efecte sorprenent. «Aurora de les carenes / de puresa virginal, / endolciu les nostres penes / que tenim el cor malalt. // Us escau el nom de Mare, / aquest nom que és tros de cel, / aquest nom que encén la cara / de claredats i d'anhel. // Sou gentilment solsonina, / oh Claustre, tresor del cel, / i us coneixem per la fina / melodia de la veu. // I us volem tan endolcida / com les aigües d'un llac blau, / per submergir-hi la vida / i extasiar-nos de pau. // Mare de Déu de les trenes / dos rierols d'or i argent, /

torneu-vos flonges cadenes / i lligueu-nos, dolçament». He escoltat unes quantes vegades la gravació i la dolçor i suavitat dels sons m'ha portat a la memòria la vivacitat d'aquell mossèn bellugadís que ensenyava català en un petit local proper a l'orgue de Sant Pere i repassava l'actualitat sacsejant-la amb ironia punxant mentre passejava cada tarda per carrer Major. I escrivia cada dia –després ho hem sabut– unes notes de caire memorial amb cal·ligrafia menuda. «Cantó misa en Logroño y volvió a Cataluña en pos de las tropas de Franco. En aquellos momentos de turbulencia en que tantos se desalentaron, quedó radiante su espíritu, además de los valores religiosos, su conciencia de catalanidad» (Josep Perarnau, *Tele/Xprés*, 1976).

Núria Folch de Sales i Antonio Machado

24 de març. Ha mort Núria Folch. Va ser la primera militant del Bloc Obrer i Camperol, amb el Joan Sales d'*Incerta glòria* es van conèixer al Partit Comunista. Fa anys que militava a Unió Democràtica de Catalunya. Amb Sales va treballar intensament en el món editorial (Aymà, Club Editor i El Club dels Novel·listes): *La plaça del Diamant* de Mercè Rodoreda; *Bearn o la sala de les nines*, de Llorenç Villalonga; *Mossèn Tronxo*, de Josep M. Ballarín...

El diari no en parla gaire. Llegeixo una nota que sobre el personatge ha escrit Enric Vila al seu bloc *Dietari a destemps*. «Tot i que no l'he tornat a veure mai més, li he anat trucant i sempre dic que és la meva tercera àvia, una àvia espiritual, atàvica. Té una ironia fina, una intel·ligència aguda i una tendresa amb la punta justa de duresa. És un esperit encantador, una fada de conte, una barreja màgica d'intel·ligència i de caràcter. La recordo asseguda al sofà d'orelles, parlant-me de Sales. Tenia un halo sobrenatural. Vaig quedar-ne immediatament enamorat. Em va doldre que no hi hagués cua per entrevistar-la. Vaig pensar que és per gent com ella que el cel hauria d'existir». Acabo la nit amb una entrevista publicada a *Paper de vidre* el 23 de setembre del 2007. «[...] el cap de l'estació ens va oferir un tren per passar-hi la nit, i és en aquest tren on jo vaig quedar asseguda al costat de Machado i no oblidó ni oblidaré mai el Machado que ja no semblava d'aquest món, moriria poc després. Però el que em va impressionar més va ser la seva mare, que no hi tocava ja gaire, però que continuava tenint intacte l'amor maternal i mirava el Machado amb cara de patir, i el tapava com a un nen petit malalt, i se'l mirava, i al cap d'una estona el tornava a tapar i a mirar-se'l».

Excursió d'estiu a la Dou del Bastareny

31 de març. Anotació després d'una excursió de l'estiu passat. «Des de cal Taleia ens hem endinsat en la boscúria vora prats, pedregars i les aigües pures que lliscant defineixen la vall del torrent de Gresolet fins que, ja passat el Santuari, irreverentment d'esquena a la cara nord del Pedraforca, hem enfilat la pista que porta a Coll de Balma.

La Dou del Bastareny. FOTO: BNG

»Hem passat per davant dels versos petrificats d'Elisard Sala que mai han temut la batalla amb el vent, el fred, la pluja, la boira i la neu de les nits més feréstegues de l'any. Després de visitar Gisclareny i vigilar el món des del mirador de la Gargallosa hem tornat al Coll de la Bena encarrilant la baixada cap a Murcurols –antiga fortificació, després masia, ara casalot cada dia que passa més enrunat, fantàstic palau on senyoreja una gran població de bestiar vacuum.

»Érem prop de Bagà però ens n'hem allunyat seguint les aigües del Bastareny. Ho hem fet en direcció oposada al curs de fluvial, pel camí de carro ample, ombrívol i agradable que ens porta a la Dou del Bastareny, relleu càrstic on neix l'afluent del Llobregat per al cap de pocs metres exhibir ufanós, a l'espectacle perenne del saltant, les aigües que ha recollit a Molnell, Tancalaporta i Murcurols.

»Els freds hivernals fan de la cascada una gelera plena de candelers; a les èpoques de secada ens mostra la misèria d'un país escàs d'aigua. Tot l'any, però, és una representació sonora i visual de fresca i moguda transparència. Aquí el brogit dels elements ens recorda que el nostre temps fuig i el de la natura segueix un dictat antic que ens depassa de llarg».